

ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "СВЕТИ ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"
ГРАД РАДНЕВО, ОБЩИНА РАДНЕВО, ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА
✉ Раднево – 6260, ул. "Спортна" №3 ☎ 0417/ 8 21 66; 8 22 35; 8 20 66;
e-mail: ou2rad@abv.bg www.ou2radnevo.bg

Утвърждавам:

Директор: Милена Димитрова

План за кариерно ориентиране на учениците за 2021/2022 учебна година

Планът е приет на Педагогически съвет с протокол №1/15.09.2021 г .и утвърден със заповед на Директора № 053/16.09.2021 г.

I. ЦЕЛ, ПОДХОДИ И ПРИНЦИПИ НА КАРИЕРНОТО ОРИЕНТИРАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Основната цел на кариерно ориентиране на учениците е да осигури професионално самоопределение, професионален избор и развитие на кариерни умения у учениците за тяхното личностно, професионално и жизнено развитие и като цяло – установяване и създаване на условия за разгръщане и развитие на личностния потенциал от ранна детска възраст.

Реализирането на кариерното ориентиране включва следните подходи:

1. Анализ и проучване на потребностите в областта на кариерното ориентиране на ученици и млади хора.
2. Личностно ориентиран подход: съобразен с възрастовите и специфични особености на учениците и цели подпомагане на информирания самостоятелен избор и инициатива при вземане на образователни и кариерни решения.
3. Проактивен подход: кариерното ориентиране обединява усилията на широк кръг заинтересовани лица, институции и организации и се залага на тяхното устойчиво участие и подкрепа.
4. Взаимодействие личност – среда: кариерното ориентиране има за цел да подкрепи младите хора да вземат отговорни решения, съгласувани с различни значими социални фактори (семейството, заобикалящата среда и други).
5. Органичност и синергия: кариерното ориентиране свързва и взаимно допълва създадените на национално ниво добри практики и опит, принципи, организационни структури, методики и съдържание в сферата на кариерното ориентиране в училище и ги подрежда в ясна, съгласувана и логична структура.

Планът за кариерно ориентиране е изготвен в съответствие със следните принципи:

- Систематичност – последователно и цялостно се обхващат равнищата на кариерно израстване на учениците.
- Вариативност – съобразяване потребностите на учениците с вида подготовка и с автономната училищна институция – залагат се варианти за подбор и/или доразвиване.
- Вътрешна съгласуваност и свързаност /съдържателна, методическа, организационна, времева, субектна/ – чрез систематизиращите таблици и инструменти.
- Надграждане и натрупване – чрез устойчивото приложение на дейностите по кариерно ориентиране като процес, съпътстващ учениците през всички етапи на средното образование; по отношение на училищната институция същото натрупване се реализира чрез годишен календар на инициативи по кариерно ориентиране.
- Доброволност и изборност – водещ принцип в този тип услуги е принципът на доброволно участие и на възможност за избор на дейностите, в които се участва.
- Адаптивност – набор от указания и инструменти за конкретно адаптиране на отделни практики и съдържания към специфични потребности и ситуации.
- Мрежовидност – обхваща взаимодействието и сътрудничеството между различни специалисти.
- Цялостност – изисква взаимното допълване на различните методи и форми на подкрепа – самостоятелна работа, групови задачи и обсъждания, индивидуално консултиране; разнообразие от извънкласни и извънучилищни дейности, които подпомагат прехода от училище към трудова реализация.

- Компетентностна ориентация – съдържанието на програмата е насочено към изграждане на съвкупност от компетентности, опит, нагласи, кариерни умения, които отговарят на изискванията на съвременното общество.
- Продуктовост – чрез този принцип се позволява младият човек да вижда в осезаема и остойностена форма резултатите от своите усилия и напредък.

Основният инструмент за работа е индивидуалното кариерно портфолио, чрез което учениците създават и съхраняват артефакти от своето развитие и събират необходимите материали и документи, които ще ги представят и легитимират на пазара на труда. Основните форми и начини за реализация на кариерното ориентиране включват: часа на класа; извънкласни и училищни дейности; консултации и дейности по интереси в условия на целодневна организация на обучение; работа по проекти и др.

Инструменти и ресурси за реализиране на кариерното ориентиране в училище са разработени в Програмата, разработена по проект BG051PO001-4.3.02-0001 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, и включват:

- Национален портал за кариерно ориентиране на учениците (<http://orientirane.mon.bg>) с информационно търсеща система;

- Програма за обучение по кариерно ориентиране, МОН, 2012 г.;
- Тематични филми за кариерно ориентиране на учениците;
- Интерактивни упражнения за кариерно ориентиране на учениците от V до VII клас;
- Наръчник на кариерния консултант, МОН, 2014 г.;

Освен посочените инструменти за предварителна подготовка по отделни теми могат да бъдат ползвани:

- Тематични насоки за организиране и провеждане на форуми по кариерно ориентиране;
- Насоки за провеждане на дискусии по темите от поредицата от филми за кариерно ориентиране на учениците.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА КАРИЕРНОТО ОРИЕНТИРАНЕ ПО ЕТАПИ

1. НАЧАЛЕН ЕТАП – учениците се запознават с различни професии, разбират смисъла от това да се трудиш, създават най-ранните си мечти за това с какво искат да се занимават в бъдеще. В начален етап дейностите по кариерно ориентиране са насочени към запознаване на учениците със света на труда и различни професии; възпитание в уважение към труда; подкрепа за развитие на личностни и социални умения, за изява на първите мечти и проекти, насочени към бъдещата реализация.

Най-ефективните методи в тази възрастова група са игри, викторини, състезания, комбинирани с беседи, демонстрации, творчески занимания. Много привлекателни за децата са посещенията на различни работни места и гостуванията на кариерни говорители в училище.

1.1 Специфични потребности от кариерно ориентиране на учениците в начален етап:

- Разбиране на мястото на работата в човешкия живот, на необходимостта от труда и на ползата от различните професии;
- Формиране на умения за учене, на ефективно взаимодействие с околните и за организиране на времето.

1.2. Цели на кариерното ориентиране в начален етап:

- Запознаване на учениците с широк кръг професии;
- Възпитание в уважение към труда и всички работещи хора;
- Подкрепа за развитие на личностни и социални умения, свързани с първите мечти и проекти, насочени към бъдещата реализация.

1.3. Задачи:

- Създаване на основни познания за характеристиките на често срещани професии;
- Насърчаване на естествената любознателност в опознаването на различни професии и на мечтите за бъдеща реализация;
- Създаване на възможности за изява на всеки ученик в училище; окуражаване на успехите и талантите;
- Установяване на възможни пречки за успешната социална интеграция, включително трудности в ученето, които могат да доведат до отпадане от училище.

1.4. Очаквани резултати:

- Придобити знания за различни видове труд и професии, за основните им характеристики и отговорности, за знанията и уменията за тяхното упражняване;
- Разбиране на връзката учене – умения - успех; • Изявени първи професионални интереси и мечти;
- Изградено уважение към труда и професиите.

1.5. Форми и средства за осъществяване на връзка с пазара на труда:

- Гостуване на родители и кариерни консултанти в училище и представяне на професиите им пред учениците;
- Посещения на работни места в местни фирми, полиция, пожарна, библиотеки, музеи, културни институции, общини, медии и др.;
- Проектно базирани задачи и конкурси: проучвания и подготовка на съчинения, постери, колажи, лексикони и др. форми на представяне на професии от ученици;
- Популяризиране на ученически проекти и резултати от конкурси, състезания, викторини, проучвания и др.
- Създаване на ученическо портфолио и др.

1.6. ТЕМИ ПО КЛАСОВЕ

Теми по кариерно ориентиране за I клас:

- Кой произвежда хляба?
- Влакче на професиите;
- Имената на професиите
- Професиите в моето семейство;
- Професиите в моето населено място

- Професиите, които обслужват хората

Теми по кариерно ориентиране за II клас: Препоръчителни теми:

- Имената на професиите
- Познавам професията на...
- Професиите, които НЕ познавам
- Професиите в моя род Допълнителни теми:
- Светът на труда около нас
- Какъв да стана?

Теми по кариерно ориентиране за III клас:

- Опознавам професиите.
- Професията, която е най-...
- Моето любимо занимание.
- Професиите в моя край.

Теми по кариерно ориентиране за IV клас:

- Светът на професиите
- Искам да стана ...
- Познавам професията на...
- Интервю с професионалисти
- Професии на миналото, професии на бъдещето
- Професии, които правят хората известни

2. ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП - задълбочаване на знанията за различни професии , нарастващ стремеж към себепознание и търсене на съответствие между индивидуални интереси, способности и нагласи и характеристиките на различни професии, подготовка на седмокласниците за преход към гимназиален етап и избор на образователна /професионална пътека.

Акцент в работата по кариерно ориентиране в прогимназиален етап е създаване на адекватна самооценка, разширяване на познанията за професиите, информиране за възможностите и подпомагане на образователния избор чрез обективна съпоставка между желания и ресурси; създаване на умения за ефективно междуличностно взаимодействие, организация на времето и др. Използват се сюжетно-ролеви игри, обсъждане на казуси и филми, групови задачи за развитие на социални умения.

Самопознанието се развива чрез интерактивни упражнения, въпросници за самооценка, упражнения за самонаблюдение и обратна връзка. В процеса на индивидуално консултиране се работи за установяването на интереси, умения, цели, възможности и ресурси; създаване на положителна самооценка и вдъхване на увереност; формулиране на цели и изграждане на личен план за образователно и кариерно развитие.

Организиран се извънкласни дейности като посещения на работни места, дни на отворени врати в училища и образователни форуми и др.

2.1. Специфични потребности от кариерно ориентиране на учениците в прогимназиален етап:

- Разбиране на необходимостта от учене за постигане на житейски успех и пълноценна професионална реализация;

- Осъзнаване на собствени силните страни и областите за развитие;

- Развитие на социални умения и личностни качества;

- Апробиране на модели и стратегии за вземане на решение.

2.2. Цели на кариерното ориентиране в прогимназиален етап:

- Да осигури възможности на учениците за опознаване на професиите;

- Да улесни процеса на себепознание (силни страни, интереси, потребности);

- Да подпомогне информирания и осъзнат образователен избор след VII клас.

2.3. Задачи на кариерното ориентиране:

- Обогатяване и задълбочаване на познанията за различни професии;

- Запознаване с възможностите за образование и кариера;

- Подпомагане формирането на адекватната самооценка;

- Формиране на ключови преносими умения: за учене и организация на времето, ефективно междуличностно взаимодействие, проучване и оценка на възможности, вземане на решение.

2.4. Очаквани резултати:

- Разширени познания за различни професии, техните характеристики и изискванията за овладяването;

- Информираност за възможностите за по-нататъшно образование;

- Изградена представа за собствените силни страни, интереси и предпочитания;

- Умения за избор между различни алтернативи, съобразени със собствените предпочитания.

2.5. Форми и средства за осъществяване на връзка с пазара на труда

- Посещения на различни предприятия и работни организации в общината;

- Гостуване на родители и кариерни консултанти от Център по кариерно ориентиране – гр. Стара Загора в училище;

- Ученически проекти и проучвания, свързани с различни професии;

- Дни на отворени врати в профилирани и професионални гимназии;

- Панорама на професиите и училищата;

- Информационна система в Националния портал за кариерно ориентиране;

- Ученическо портфолио и др.

2.6. ТЕМИ ПО КЛАСОВЕ

Теми по кариерно ориентиране за V клас:

- Пътешествам в света на професиите
- Светът на професиите. Кои професии са „най-...“
- Професиите имат история
- Професиите около мен
- Опознавам себе си
- Аз искам да стана...

Теми по кариерно ориентиране за VI клас:

- Професията – случайност или избор;
- И професиите имат семейство;
- Изследвам света на труда.
- Искам да стана...
- Организиран съм и интересите ми ме водят.

Теми по кариерно ориентиране за VII клас:

- Уравнението на успеха.
- За да съм ориентиран, трябва да съм информиран
- Моите интереси и способности ме водят към избора
- Всеки има силни страни.
- Изследвам моите професионални интереси, способности и предпочитания.
- Как взимам решения.

3. КАРИЕРНО КОНСУЛТИРАНЕ И ВЪНШНА ПОДКРЕПА

3.1. Национален портал за кариерно ориентиране на учениците - за подкрепа при вземане на решения и правилен избор относно бъдещата кариера са предоставен въпросници на ел. адрес <http://orientirane.mon.bg/>, необходимо да се направи регистрация и да се влезе в личен профил (вход за ученици)

3.2. Център за кариерно ориентиране – гр. Стара Загора, който предоставя зала на информиране, зала за индивидуално консултиране и зала за групов работа

3.2.1 Информирание за:

- видовете подготовка в училищното образование;
- институциите в системата на средното и висшето образование;
- реда и условията за прием на ученици и студенти и др.
- професиите и профилите, които се изучават в училищната система;

- динамиката и потребностите на пазара на труда.

3.2.2. Индивидуална и групова работа за:

- подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
- провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
- провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
- провеждане на тренинги с ученици от VII клас за формиране на умения за вземане на решения

3.2.3. Консултиране относно :

- разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
- преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
- умения за планиране на учебното и личното време;
- свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование;
- подкрепа за вземане на решения, свързани с продължаване на образованието;
- формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
- решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

3.2.4. Посредничество между ученици, училище и бизнес по проблемите на кариерното ориентиране:

- Организиране и разработване на училищни практики за кариерно ориентиране;
- Индивидуално информиране и консултиране;
- групово информиране и консултиране.

4. Дейности, планирани от комисията за кариерно ориентиране на учениците през учебната 2021/2022 година:

№	Дейности	Срок	Отговорници
1.	Избиране на състав на комисията по кариерно ориентиране и изготвяне на план	Месец септември 2021 година	Членове на комисията
2.	Запознаване на учениците с учебно възпитателния процес и основните характеристики на професиите	15.09.2021 – 30.06.2022 година	Класни ръководители, членове на комисията
3.	Запознаване на учениците с пазара на труда на територията на община Раднево	15.09.2021 – 30.06.2022 година	Класни ръководители, членове на комисията
4.	Видове професии – дискусия в часа на класа	15.09.2021 – 30.06.2022 година	Психолог

5.	Изготвяне и прилагане на анкета за професионалните интереси на учениците от начален и прогимназиален етап на обучение	Месец декември 2021 година	Психолог
6.	Дискусия с учениците относно правенето на избор за подходяща професия	Месец февруари	Психолог, класни ръководители.
7.	Консултиране на ученици и родители относно избора на училище за продължаване на средното образование.	Месец март – май 2022 г.	Класни ръководители, психолог
8.	Диагностициране на професионалните интереси в 7 клас с методика, предназначена за целите на кариерното ориентиране.	Месец април 2022 г.	Психолог
9.	Откриване на ученици с хронични заболявания и насочване в професионалния им избор	Месец март 2022 г.	Медицинско лице, психолог и класни ръководители
10.	Провеждане на родителски срещи във връзка с външното оценяване в 7 клас и професионалното им ориентиране.	Месец май 2022 г.	Класни ръководители
11.	Изграждане на информационен кът по професионално ориентиране.	Месец май 2022 г.	Психолог, членове на комисията
12.	Оказване на съдействие за провеждане на срещи с представители на професионални гимназии и СУ в областта, осигуряване на информационни материали – брошури на отделните училища.	Месец май 2022 г.	Психолог, класни ръководители
13.	Запознаване на родителите и учениците с наредба №11 за приемане на ученици в държавни и общински училища, както и с графика по прием на учениците в професионални гимназии и средни училища за област Стара Загора	Месец май – юни 2022 г.	Психолог, класни ръководители
14.	Отчет на резултатите от дейността на комисията през учебната 2021/2022 година	Месец юни 2022 г.	Председател на комисията
15.	Обсъждане на предложения за подобряване на дейността на комисията.	Месец юни 2022г.	Педагогически специалисти

Изготвил:

Мария Генова –

/Председател на комисията по кариерно ориентиране /